

Dosarul nr. 2ra-695/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Z. Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Buhnaci, D. Dulghieru, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Nicolae Daniliuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolae Daniliuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul raional Rîșcani și Primăria satului Varatic, raionul Rîșcani cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Nicolae Daniliuc și a fost menținută hotărârea din 06 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 02 august 2019, Daniliuc Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Consiliul raional Rîșcani și Primăria satului Varatic, raionul Rîșcani cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin hotărârea din 17 iulie 2000 a Judecătoriei Bălți, care a devenit definitivă și executorie prin neatacare, Primăria s. Varatic r-nul Rîșcani a fost obligată să îi atribuie cota de teren echivalent în mărime de 100 %.

A susținut că Primăria s. Văratice, r-nul Rîșcani a refuzat să execute hotărârea din 17 iulie 2000, din motivul că nu o recunoaște, actul judecătoresc nefiind executat până în prezent.

A menționat că s-a adresat de mai multe ori la Ministerul Justiției pentru a executa hotărârea din 17 iulie 2000 a Judecătorei Bălți, însă, fără niciun rezultat. La fel, s-a adresat la Judecătoria Bălți cu o cerere, prin care a solicitat să i se elibereze titlul executoriu pentru a efectua executarea silită a hotărârii, însă, prin încheierea din 14 iulie 2004 a Judecătorei Bălți cererea sa a fost respinsă.

Reclamantul a notat că Primăria satului Varatic r-nul Rîșcani, ca autoritate publică, în conformitate cu stipulările articolului 120 din Constituția Republicii Moldova, a fost obligată în anul 2000 și este obligată și în prezent, să execute benevol hotărârea judecătorească din 17 iulie 2000, primind copia hotărârii acesteia în luna august 2000. Neprezentarea unui titlu executoriu spre executare silită a hotărârii judecătorești nu exclude faptul că Primăria s. Varatic r-nul Rîșcani nu mai este obligată să execute benevol hotărârea judecătorească, aceasta ca autoritate publică se face vinovată de neexecutarea până în prezent a hotărârii, care pînă în prezent se află la etapa de executare benevolă de către Primăria s. Varatic.

A indicat că, la 01 ianuarie 1992 mărimea cotei de teren echivalent pe raza Primăriei s. Văratice, r-nul Rîșcani era de 1,04 ha. Începând cu 02 august 2000 până-n prezent nu s-a folosit de cota de teren echivalent în mărime de 1,04 ha din motivul că Primăria s. Văratice, r-nul Rîșcani refuză categoric să execute hotărârea judecătorească și în asemenea circumstanțe, i-a fost cauzat prejudiciu material. Prejudiciul material direct, cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 17 iulie 2000 trebuie să îi fie reparat reieșind din următoarele considerente și calcule: a) În anul 2001 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 23,7 chintale/ha. De pe o suprafață de 1,04 ha putea obține în mediu 2.464 kg de grăunțe; b) În anul 2002 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 26,7 chintale/ha. De pe o suprafață de 1,04 ha putea obține 2.776 kg de grăunțe; c) În anul 2003 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 25,5 chintale/ha. De pe o suprafață de 1,04 ha putea obține 2.652 kg de grăunțe; d) În anul 2004 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 30,7 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.192 kg de grăunțe; e) În anul 2005 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 32,7 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.400 kg de grăunțe; f) În anul 2006 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 29,1 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.026 kg de grăunțe; g) În anul 2007 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 8,6 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 894 kg de grăunțe. În total pentru anii 2001-2007 de pe 1,04 ha putea obține 18.404 kg de grăunțe (2.464 kg + 2.776 kg + 2.652 kg + 3.192 kg + 3.400 kg + 3.026 kg + 894 kg = 18.404 kg) La 01 octombrie 2007 un kg de grăunțe pe piață costa 6,00 lei. Deci, prejudiciul material direct pe anii 2001-2007 va constitui suma de 110.424 lei (18.404 kg de grăunțe x 6,00 lei/kg = 110.424 lei).

Reclamantul a declarat că în anul 2008, roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 34,9 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.629 kg de grăunțe. În anul 2009 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 28,9 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.005 kg de grăunțe. În anul 2010

roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 34,5 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea să obțină 3.588 kg de grăunțe. În anul 2011 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 32,5 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.380 kg de grăunțe. În anul 2012 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 12,2 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 1.268 kg de grăunțe. În total pentru anii 2008-2012 de pe 1,04 ha putea obține 14.870 kg de grăunțe (3.629 kg +3.005 kg +3.588 kg +3.380 kg +1.268 kg = 14.870 kg). La 01 octombrie 2012 un kg de grăunțe la piață costa în mediu 4,75 lei. Prejudiciul material direct pentru anii 2008 - 2012 va constitui suma de 70.632,50 lei (14.870 kg x 4,75 lei/kg = 70.632,50 lei). În anul 2013 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 31,0 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.224 kg de grăunțe. În anul 2014 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 33,5 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.484 kg de grăunțe. În anul 2015 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 22,0 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 2.288 kg de grăunțe. În anul 2016 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 29,9 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.110 kg de grăunțe. În anul 2017 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 37,0 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 3.848 kg de grăunțe. În anul 2018 roada medie pe republică a porumbului boabe a constituit 42,4 chintale/ha. De pe suprafața de 1,04 ha putea obține 4.410 kg de grăunțe. În total pentru anii 2013 - 2018 de pe 1,04 ha putea obține 14.870 kg de grăunțe (3.224 kg +3.484 kg+2.288 kg+3.110 kg+3.848 kg + 4.410 kg = 20.364 kg). În anul 2018 un kg de grăunțe la piață costa în mediu 2,172 lei. Prejudiciul material direct pentru anii 2013 - 2018 va constitui suma de 44.230,61 lei (20.364 kg grăunțe x 2,172 lei/kg = 44.230, 61 lei). Prejudiciul material direct pentru anii 2001 - 2018 va constitui suma de 225.287,11 lei (110424,00 lei+70632,50 lei+44230,61 lei = 225.287,11 lei).

Totodată, cu referire la evaluarea venitului ratat neobținut în urma încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 17 iulie 2000, reclamantul a mai invocat că, în ipoteza în care hotărârea judecătorească din 17 iulie 2000 era executată încă în anul 2000 și îi era atribuită cota de teren echivalent în mărime de 1.04 ha, atunci putea obține și un beneficiu. Venitul ratat (beneficiul neobținut) prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 17 iulie 2000 trebuie să-i fie reparat reieșind din următoarele considerente și calcule: a) În anii 2001 - 2013 de pe suprafața de 1,04 ha putea să obțină 36.498 kg de grăunțe. Cu 36.498 kg de grăunțe putea să crească 7.300 kg de carne de porc; în anul 2014 putea să vândă 7.300 kg de carne de porc contra unei sume de 668.826 lei. La piață un kg de carne de porc costa 91,62 lei/kg. (7.300 kg de carne de porc x 91,62 lei/kg = 668.826 lei.) În anul 2014 cu suma de 668.826 lei cumpăra 371.570 kg de grăunțe a câte 1,80 lei/kg. Cu 371.570 kg de grăunțe creștea 74.314 kg de carne de porc. În anul 2015 putea să vândă 74.314 kg de carne de porc a câte 82,23 lei/kg contra unei sume de 6.110.840 lei. În anul 2016 cu suma de 6.110.840 lei cumpăra 2.611.470 kg de grăunțe a câte 2,34 lei/kg. Cu 2.611.470 kg de grăunțe creștea 522.294 kg de carne de porc. În anul 2017 putea să vândă 522.294 kg de carne de porc a câte 91,99 lei/kg contra unei sume de

48.045.825 lei. În anul 2017 cu suma de 48.045.825 lei cumpăra 21.072.730 kg de grăunțe a câte 2,28 lei/kg. Cu 21.072.730 kg de grăunțe creștea 4.214.546 kg de carne de porc. În anul 2018 putea să vândă 4.214.546 kg de carne de porc a câte 87,45 lei/kg contra unei sume de 368.562.048 lei. Astfel, venitul ratat, prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 17 iulie 2000 pentru perioada 2001-2018 va constitui suma de 368.562.048 lei.

Consideră că, prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 17 iulie 2000 pe parcursul a mai mult de 19 ani, i-a fost cauzată o pagubă morală. Quantumul prejudiciului moral trebuie calculat reieșind din faptul că o autoritate publică a Republicii Moldova pe parcursul mai mult de 19 ani de zile refuză categoric să execute o hotărâre judecătorească din motivul că nu recunoaște o astfel de hotărâre, ținând cont și de practica Curții Europene a Drepturilor Omului în astfel de litigii. O reparație echitabilă a prejudiciului moral în sensul art.41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamental ar constitui suma de 950.000 lei.

Nicolae Daniliuc a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 17 iulie 2000 a Judecătoriei Bălți, încasarea din bugetul de stat în beneficiul său cu titlu de prejudiciu material a sumei de 225.287,11 lei, cu titlu de venit ratat - 368.562.048 lei și cu titlu de prejudiciu moral - 950.000 lei.

Prin hotărârea din 06 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Nicolae Daniliuc a fost respinsă integral.

La 05 septembrie 2020, Nicolae Daniliuc a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 06 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Nicolae Daniliuc și a fost menținută hotărârea din 06 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că, prin hotărârea din 17 iulie 2000 a Judecătoriei Bălți, Primăria s. Varatic a fost obligată de a-i atribui lui Nicolae Daniliuc cota de teren echivalent în mărime de 100 % a cotei de teren echivalent acordate lucrătorilor Colhozului agrofirma „Biruința” din s. Varatic, r-nul Rîșcani, jud. Bălți, hotărârea devenind irevocabilă prin neatacare.

Instanțele de judecată au reținut că potrivit răspunsului Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare din cadrul Ministerului Justiției nr. D-577/04 din 21 aprilie 2004, în rezultatul controlului efectuat s-a constatat că în perioada 17 iulie 2000 – 05 aprilie 2004, în Oficiul Rîșcani și Oficiul Edineț al Departamentului de executare a deciziilor judiciare, nu au parvenit spre executare titlurile executorii despre atribuirea cotei de teren. Ulterior, reclamantul s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind repunerea în termenul pentru prezentarea titlului executoriu. Conform încheierii Judecătoriei Bălți emise la 14 iulie 2004, cererea lui Nicolae Daniliuc s-a respins ca nefondată.

La fel, instanțele ierarhic inferioare au atestat că, în situația enunțată supra, nu a fost stabilit niciun temei de constatare a neexecutării în termen rezonabil a hotărârii din

17 iulie 2000 a Judecătorei Bălți de către Primăria s. Văratice, r-nul Rîșcani, or, potrivit raportului motivat al ultimei, rezultă că hotărârea din 17 iulie 2000, prin care s-a dispus atribuirea cotei de teren în folosul reclamantului Nicolae Daniliuc, nu a fost identificată de primărie. Prin urmare, la caz, se constată și inacțiunea sau omisiunea reclamantului în faptul neexecutării hotărârii, or, ultimul nu a manifestat diligența în cadrul procesului de executare, precum și nu a întreprins măsuri în vederea identificării hotărârii judecătorești din 17 iulie 2000.

Totodată, instanțele au reiterat că potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, în vigoare la data examinării cauzei, hotărârile judecătorești irevocabile, adoptate în condițiile prezentei legi, constituie titluri executorii. Iar, norma art. 32 din Legea citată, în vigoare la acel moment, prevedea că instanța de contencios administrativ, care a adoptat hotărârea în fond, în termen de 3 zile de la data la care hotărârea devine irevocabilă, trimite o copie a hotărârii pârâtului pentru executare și alta instanței de drept comun de la sediul pârâtului pentru controlul executării hotărârii și în caz de necesitate, pentru executare silită. Hotărârea se execută în termenul stabilit în dispozitivul ei, iar, în cazul în care termenul nu este stipulat - în cel mult 30 de zile de la data la care hotărârea devine irevocabilă.

Instanțele ierarhic inferioare au constatat că din actele cauzei, nu se atestă nici o probă, ce ar demonstra aflarea și neexecutarea actului judecătoresc de dispoziție din 17 iulie 2000 de către Primăria s. Văratice. Cu alte cuvinte, în cazul în care, la actele cauzei nu este dovada faptului că hotărârea a fost trimisă/ expediată pârâtului pentru executare, Nicolae Daniliuc decede în pretenția constatării acestui fapt. Or, reclamantul nu a demonstrat cu probe pertinente și concludente faptul că Primăria s. Văratice nu a manifestat diligență sau a tergiversat executarea hotărârii judecătorești, întrucât nici la moment hotărârea nu se află la executare.

La data de 03 martie Nicolae Daniliuc a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 06 august 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, Nicolae Daniliuc a reiterat circumstanțele invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 03 februarie 2021.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a recurentului la data de 02 martie 2021 (f.d. 164).

Astfel, recursul declarat la 03 martie 2021, este în termen.

La data de 29 martie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților (f.d. 126-127), cu înștiințarea despre depunerea referinței, însă, intimații nu și-au valorificat dreptul respectiv.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Nicolae Daniliuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are

caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Nicolae Daniliuc asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Nicolae Daniliuc ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Nicolae Daniliuc se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic